

Wychowanie do życia w rodzinie

Od 1 września 2021 r. zmieniają się też warunki i sposób realizacji przedmiotu wychowanie do życia w rodzinie. Wchodzi w życie nowelizacja rozporządzenia w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół. Zmiana obowiązująca polega na wykreśleniu zalecenia realizacji zajęć wychowanie do życia w rodzinie (WDŻ) na pierwszej i ostatniej godzinie lekcyjnej. Zmiana nie nakłada obligatoryjnego obowiązku innego planowania rozkładu lekcji. Zajęcia WDŻ są obligatoryjne z mocy rozporządzenia do realizacji w szkołach. Rodzice mogą jednak decydować o tym czy dziecko będzie w nich uczestniczyć, czy też nie.

Podstawa prawna: *Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z 13 sierpnia 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej* (Dz.U. z 2021 r. poz. 1533)

Program nauczania wychowanie do życia w rodzinie Rok szkolny 2022/2023

Przedmiot	Tytuł i numer dopuszczenia programu w SZPN	Autorzy programu	Etap edukacyjny/ Klasa
Wychowanie do życia w rodzinie	„Wędrując ku dorosłości”. Program nauczania wychowanie do życia w rodzinie. SZPN 21/2022/2023	T. Król	II etap Kl. IV, V, VI, VII, VIII

Nauczyciel przedmiotu: mgr Mariola Smerczek

WDŻ klasa IV, V, VI, VII, VIII

Program nauczania Teresy Król: „Wędrując ku dorosłości”. Wychowanie do życia w rodzinie dla uczniów klasy 4 szkoły podstawowej, Wydawnictwo Rubikon, Kraków 2017.

Program nauczania Teresy Król: „Wędrując ku dorosłości”. Wychowanie do życia w rodzinie dla uczniów klasy 5 szkoły podstawowej, Wydawnictwo Rubikon, Kraków 2018.

Program nauczania Teresy Król: „Wędrując ku dorosłości”. Wychowanie do życia w rodzinie dla uczniów klasy 6 szkoły podstawowej, Wydawnictwo Rubikon, Kraków 2019.

Program nauczania Teresy Król: „Wędrując ku dorosłości”. Wychowanie do życia w rodzinie dla uczniów klasy 7 szkoły podstawowej, Wydawnictwo Rubikon, Kraków 2017.

Program nauczania Teresy Król: „Wędrując ku dorosłości”. Wychowanie do życia w rodzinie dla uczniów klasy 8 szkoły podstawowej, Wydawnictwo Rubikon, Kraków 2018.

Cele kształcenia wymagania ogólne

I. Ukazywanie wartości rodziny w życiu osobistym człowieka. Wnoszenie pozytywnego wkładu w życie swojej rodziny.

II. Okazywanie szacunku innym ludziom, docenianie ich wysiłku i pracy, przyjęcie postawy szacunku wobec siebie.

III. Pomoc w przygotowaniu się do zrozumienia i akceptacji przemian okresu dojrzewania. Pokonywanie trudności okresu dorastania.

IV. Kształcenie umiejętności przyjęcia integralnej wizji osoby. Wybór i urzeczywistnianie wartości służących osobowemu rozwojowi. Kierowanie własnym rozwojem, podejmowanie wysiłku samowychowawczego zgodnie z uznawanymi normami i wartościami. Poznawanie, analizowanie i wyrażanie uczuć. Rozwiązywanie problemów.

V. Pozyskanie wiedzy na temat organizmu ludzkiego i zachodzących w nim zmian rozwojowych

w okresie prenatalnym i postnatalnym oraz akceptacja własnej płciowości. Przyjęcie integralnej wizji ludzkiej seksualności. Umiejętność obrony własnej intymności i nietykalności seksualnej oraz szacunek dla ciała innej osoby.

VI. Uświadomienie i uzasadnienie potrzeby przygotowania do zawarcia małżeństwa i założenia rodziny. Zorientowanie w zakresie i komponentach składowych postawy odpowiedzialnego rodzicielstwa.

VII. Korzystanie ze środków przekazu, w tym z internetu, w sposób selektywny, umożliwiający obronę przed ich destrukcyjnym oddziaływaniem.

Tematyka zajęć klasa IV

1. Wspólnota domu, serca i myśli – funkcje rodziny.
2. Witaj w domu – funkcje prokreacyjna i opiekuńcza.
3. Zasady i normy – funkcje wychowawcza i socjalizacyjna.
4. Miłość, która scala – funkcje psychiczno-uczuciowa i kontrolna.
5. Jesteśmy razem – funkcje rekreacyjno-towarzyska, kulturowa i ekonomiczna.
6. Człowiek istota płciowa.
7. Przekazywanie życia (dla grupy dziewcząt)
8. Przekazywanie życia (dla grupy chłopców)
9. U progu dojrzewania (dla grupy dziewcząt)
10. U progu dojrzewania (dla grupy chłopców)
11. Rodzi się dziecko (dla grupy dziewcząt)
12. Rodzi się dziecko (dla grupy chłopców)
13. Intymność (dla grupy dziewcząt)
14. Intymność (dla grupy chłopców)
15. Obrona własnej intymności (dla grupy dziewcząt)
16. Obrona własnej intymności (dla grupy chłopców)
17. Koleżeństwo.
18. Dobre wychowanie,
19. Internet świat prawdziwy czy nieprawdziwy?

Tematyka spotkań Klasa V

1. Gdzie dom, tam serce twoje
2. Rodzina – moje okno na świat
3. Emocje i uczucia.
4. Porozmawiajmy.
5. Święta coraz bliżej.
6. Zaplanuj odpoczynek
7. Mądry wybór w świecie gier.
8. Uprzejmość i uczynność.
9. Poszukiwany przyjaciel.
10. Moje ciało (lekcja dla grupy dziewcząt)
11. Moje ciało (lekcja dla grupy chłopców)

12. Dojrzewam. (lekcja dla grupy dziewcząt)
13. Dojrzewam (lekcja dla grupy chłopców)
14. Dbam o higienę. (lekcja dla grupy dziewcząt)
15. Dbam o higienę. (lekcja dla grupy chłopców)
16. Zdrowy styl życia (lekcja dla grupy dziewcząt)
17. Zdrowy styl życia. (lekcja dla grupy chłopców)
18. Zrozumieć siebie i innych. (lekcja dla grupy dziewcząt)
19. Zrozumieć siebie i innych (lekcja dla grupy chłopców)

Treści nauczania w klasie VI

1. Z rodziny się wyrasta.
2. Rodzinne wychowanie.
3. Rozwój ku dojrzałości i odpowiedzialności.
4. Sztuka rozmowy.
5. Gdy trudno się porozumieć.
6. O presji rówieśniczej.
7. Zarządzanie sobą (lekcja dla grupy dziewcząt)
8. Zarządzanie sobą (lekcja dla grupy chłopców)
9. Mój styl to zdrowie (lekcja dla grupy dziewcząt)
10. Mój styl to zdrowie (lekcja dla grupy chłopców)
11. Dojrzewam do kobiecości (lekcja dla grupy dziewcząt)
12. Dojrzewam do męskości (lekcja dla grupy chłopców)
13. Mam swoją godność (lekcja dla grupy dziewcząt)
14. Mam swoją godność (lekcja dla grupy chłopców)
15. Media – wybieram świadomie, korzystam bezpiecznie.
17. Stalking, hejting, cyberprzemoc (lekcja dla grupy dziewcząt)
18. Stalking, hejting, cyberprzemoc (lekcja dla grupy chłopców)
19. Jak mogę ci pomóc?
20. Czasami pod górkę. Trudności w okresie dojrzewania.

Tematyka zajęć klasa VII

1. Rozwój człowieka.
2. Dojrzałość, to znaczy...
3. Dojrzewanie – rozwój fizyczny (grupa dziewcząt)
4. Dojrzewanie – rozwój fizyczny (grupa chłopców)
5. Zmiany psychiczne w okresie dojrzewania (grupa dziewcząt)
6. Zmiany psychiczne w okresie dojrzewania (grupa chłopców)
7. Pierwsze uczucia.
8. Przekazywanie życia (grupa dziewcząt)
9. Przekazywanie życia (grupa chłopców)
10. Mężczyzna i kobieta – układ rozrodczy (grupa dziewcząt)
11. Mężczyzna i kobieta – układ rozrodczy (grupa chłopców)
12. Czas oczekiwania.
13. Pierwsze kroki w szczęśliwe dzieciństwo (grupa dziewcząt)
14. Pierwsze kroki w szczęśliwe dzieciństwo (grupa chłopców)
15. Komunikacja w rodzinie.
16. Savoir-vivre, czyli zasady dobrego wychowania.
17. Utrata wolności. Zagrożenia. Uzależnienie chemiczne,

18. Uzależnienie behawioralne.

19. Ludzkie drogowskazy.

Tematyka spotkań klasa VIII

1. Budowanie relacji międzyosobowych.
2. Na początek: zakochanie.
3. O etapach i rodzajach miłości.
4. Rozwój psychoseksualny człowieka (lekcja dla grupy dziewcząt)
5. Rozwój psychoseksualny człowieka.(lekcja dla grupy chłopców)
6. Seksualność człowieka .(lekcja dla grupy dziewcząt)
7. Seksualność człowieka .(lekcja dla grupy dla chłopców)
8. Przedwczesna inicjacja seksualna.(lekcja dla grupy dziewcząt)
9. Przedwczesna inicjacja seksualna.(lekcja dla grupy chłopców)
10. Choroby przenoszone drogą płciową.
11. Aids.
12. Metody rozpoznawania płodności.(lekcja dla grupy dziewcząt)
13. Metody rozpoznawania płodności.(lekcja dla grupy chłopców)
14. Antykoncepcja i środki wczesnoporonne.(lekcja dla grupy dziewczym)
15. Antykoncepcja i środki wczesnoporonne.(lekcja dla grupy chłopców)
16. Niepłodność i wielkie pragnienie dziecka.
17. Inicjacja seksualna. Czy warto czekać?
18. Dojrzałość do małżeństwa.
19. Wobec choroby, cierpienia i śmierci.

PODSTAWA PROGRAMOWA WYCHOWANIE DO ŻYCIA W RODZINIE SZKOŁA PODSTAWOWA KLASY IV-VIII

Cele kształcenia

– wymagania ogólne

I.Ukazywanie wartości rodziny w życiu osobistym człowieka

; wnoszenie pozytywnego wkładu w życie swojej rodziny

II.Okazywanie szacunku innym ludziom, docenianie ich wysiłku i pracy, przyjęcie postawy szacunku wobec siebie.

III.Pomoc w przygotowaniu się do zrozumienia i akceptacji przemian okresu dojrzewania; pokonywanie trudności okresu dorastania.

IV.Przyjęcie integralnej wizji osoby;wybór i urzeczywistnianie wartości służących osobowemu rozwojowi; kierowanie własnym rozwojem, podejmowanie wysiłku samowychowawczego zgodnie z uznawanymi normami i wartościami; poznawanie, analizowanie i wyrażanie uczuć; rozwiązywanie problemów.

V.Znajomość organizmu ludzkiego i zachodzących w nim zmian oraz akceptacja własnej płciowości; przyjęcie integralnej wizji ludzkiej seksualności; umiejętność obrony własnej intymności i nietykalności seksualnej oraz szacunek dla ciała innej osoby.

VI.Korzystanie ze środków przekazu w sposób selektywny, umożliwiający obronę przed ich destrukcyjnym oddziaływaniem.

VII.Umiejętność korzystania z systemu poradnictwa dla dzieci i młodzieży

Treści nauczania– wymagania szczegółowe

1.Rodzina jako miejsce rozwoju człowieka i relacji międzyludzkich.

Struktura rodziny: rodzina wielopokoleniowa, rodzina pełna, rodzina niepełna, rodzina zrekonstruowana. Miejsce dziecka w rodzinie

2. Funkcje rodziny: prokreacyjna, opiekuńcza, wychowawcza, konomiczna, religijna i profilaktyczna oraz ich znaczenie na poszczególnych etapach rozwoju człowieka.
3. Wartości związane z seksualnością człowieka: męskość, kobiecość, miłość, małżeństwo, rodzicielstwo.
Znaczenie odpowiedzialności w przeżywaniu własnej płciowości oraz budowaniu trwałych i szczęśliwych więzi.
4. Główne funkcje płciowości: wyrażanie miłości, budowanie więzi i rodzicielstwo, wzajemna pomoc i uzupełnianie, integralna współpraca płci. Odpowiedzialność za sferę seksualną i prokreację.
5. Macierzyństwo i ojcostwo - podstawowa wiedza dotycząca budowy i funkcjonowania układu rozrodczego człowieka.
6. Życie jako fundamentalna wartość. Planowanie dzietności rodziny.
Przygotowanie kobiet i mężczyzn na poczęcie dziecka, odpowiedzialne rodzicielstwo.
Opieka prekoncepcyjna i prenatalna.
7. Płodność wspólną sprawą kobiety i mężczyzny. Fizjologia płodności i jej neurohormonalne uwarunkowania. Metody rozpoznawania płodności.
8. Problem niepłodności: rodzaje, przyczyny, skutki, profilaktyka i leczenie.
9. Ciąża i poród, przyjęcie dziecka jako nowego członka rodziny.
10. Gotowość członków rodziny na przyjęcie dziecka z niepełnosprawnością – aspekt medyczny, psychologiczny, społeczny.
11. Antykoncepcja i jej rodzaje – aspekt medyczny, psychologiczny i moralny.
12. Opiekuńcza funkcja rodziny w aspekcie rozwoju człowieka:
faza prenatalna, narodziny, faza niemowlęca, wczesnodziecięca, przedpokwitaniowa, dojrzewania, młodości, wieku średniego, wieku późnego.
13. Wychowawcza wartość rodziny .
14. Dojrzewanie; zmiany fizyczne i psychiczne; zróżnicowane, indywidualne tempo rozwoju. Rozumienie i akceptacja kryteriów dojrzałości iologicznej, psychicznej i społecznej.
15. Cieleśność, płciowość, seksualność. Różnice w rozwoju sychoseksualnym dziewcząt i chłopców; identyfikacja z własną płcią; postawy i wzajemne oczekiwania.
16. Dojrzałość do małżeństwa oraz motywy jego zawierania; czynniki warunkujące trwałość i powodzenie małżeństwa.
17. Związek pomiędzy aktywnością seksualną a miłością i dpowiedzialnością;
Problemy związane z przedmiotowym traktowaniem człowieka w dziedzinie seksualnej.
Przyczyny, skutki i profilaktyka przedwczesnej inicjacji seksualnej.
18. Prawo człowieka do intymności i ochrona tego prawa. Postawy asertywne i ich kształtowanie.
19. Szacunek dla ludzkiego ciała; higiena okresu dojrzewania; troska o drowie: właściwe odżywianie, odpowiedni strój , sen, i aktywność fizyczna.
20. Choroby przenoszone drogą płciową ; specyfika, rozwój i objawy ; drogi przenoszenia zakażenia, profilaktyka, aspekt społeczny, medyczny, etyczny. Chory na AIDS w rodzinie.
21. Zagrożenia okresu dojrzewania: uzależnienia chemiczne i behawioralne, presja seksualna, pornografia, prostytutcja nieletnich.
22. Problemy wieku młodzieńczego i sposoby radzenia sobie z nimi, pomoc w rozeznaniu sytuacji wymagających porady lekarza lub innych specjalistów
23. Relacje międzyosobowe , ich znaczenie w rozwoju społeczno – emocjonalnym ; istota koleżeństwa i przyjaźni, sympatie młodzieńcze; pierwsze fascynacje, zakochanie, miłość; miłość platoniczna, miłość młodzieńcza, miłość dojrzała, wzajemny szacunek, udzielanie sobie pomocy, współpraca, empatia.
24. Osoba z niepełnosprawnością jako partner w koleżeństwie, przyjaźni, miłości.

25. Umiejętność obrony własnych poglądów. Radzenie sobie w sytuacji konfliktu, presji grupy, stresu.
26. Zasady *savoir - vivre* w domu rodzinnym i różnych sytuacjach społecznych.
27. Komunikacja werbalna i niewerbalna i jej znaczenie w relacjach interpersonalnych.
28. Wzajemna pomoc w obowiązkach domowych. Praca, rekreacja, świętowanie. Postawy wobec osób chorych i niepełnosprawnych. Pomoc, zrozumienie, miłość i troska.
29. Towarzyszenie osobom umierającym i rodzinie przeżywającej żałobę.
30. Więzy rodzinna, związki uczuciowe i relacje w rodzinie; budowanie prawidłowych relacji .
Różnice w ocenianiu rzeczywistości przez dziadków, rodziców, dzieci . Przyczyny konfliktów i sposoby ich rozwiązywania. Umiejętność komunikowania swoich uczuć.
Odpowiedzialność wszystkich członków za atmosferę panującą w rodzinie.
31. Przekaz wartości i tradycji w rodzinie, wspólne świętowanie, organizacja i przeżywanie wolnego czasu.
32. Rola autorytetów w życiu człowieka.
33. Pożyteczna aktywność młodzieży i jej udział w życiu społecznym poprzez: wolontariat, stowarzyszenia, grupy nieformalne i aktywność indywidualną; wrażliwość na osoby potrzebujące pomocy i konkretne sposoby jej udzielania.
34. Korzystanie ze środków społecznego przekazu; zasady i kryteria wyboru.
Świat rzeczywisty i świat wirtualny: gry komputerowe, Internet, portale społecznościowe.
35. Odpowiedzialność za własny rozwój : samowychowanie.
36. Instytucjonalna pomoc rodzinie w sytuacji: choroby, uzależnienia, ubóstwa , bezrobocia , zachowań ryzykownych, problemów pedagogicznych, psychologicznych, prawnych. Do zadań szkoły w zakresie realizacji wychowania do życia w rodzinie należy w szczególności:
 - 1) wspieranie wychowawczej roli rodziny;
 - 2) współpraca z rodzicami w zakresie prawidłowych relacji między nimi a dzieckiem;
 - 3) wskazanie norm życia społecznego, pomoc w interioryzacji i ich wspólne przestrzeganie;
 - 4) stymulowanie procesu samowychowania;
 - 5) pomoc we właściwym przeżywaniu okresu dojrzewania;
 - 6) wzmacnianie procesu identyfikacji z własną płcią;
 - 7) wspieranie rozwoju moralnego i kształtowania hierarchii wartości;
 - 8) promowanie integralnej wizji seksualności człowieka; ukazanie jedności pomiędzy aktywnością seksualną a miłością i odpowiedzialnością;
 - 9) tworzenie klimatu dla koleżeństwa, przyjaźni oraz szacunku dla człowieka;
 - 10) pomoc w poszukiwaniu odpowiedzi na podstawowe pytania egzystencjalne;
 - 11) informowanie o możliwościach pomocy – system poradnictwa dla dzieci i młodzieży;
 - 12) ukazywanie roli mediów i ich znaczenia dla człowieka i społeczeństwa.